

ministar pravosuđa republike hrvatske o promjenama ovršnog zakona

Orsat Miljenić: Vrijeme ovrhe bitno će se skratiti

Smanjit će se odvjetnički troškovi kod malih ovrha
Bauk ovrhe kruži ekonomski i socijalno ugroženim dijelovima Europe, pa su tako Italija i Španjolska nedavno donijeli propis prema kojem se vlasnika stana koji zbog dugova ostaje bez krova nad glavom ne može iseliti. I Hrvatska ide u izmjene Ovršnog zakona zbog eskalacije krize, što je tema razgovora s ministrom pravosuđa Orsatom Miljenićem.

Svjedoci smo zabrane ovrhe nad tzv. prvom nekretninom u nekim europskim zemljama, kako su takvi slučajevi regulirani u našem novom zakonu?

- Uvodimo pravo za onoga kome bi iseljenje iz stana ugrožavalo egzistencijalni minimum, da ostane u stanu još neko vrijeme stanovati kao zaštićeni najmoprimac. To nije prva nekretnina kako se ponegdje navodi, jer može vam biti prva nekretnina u kojoj živite od 500 'kvadrata'. Znači, biti će procijenjeno što Vam je potrebno za socijalni minimum.

Jesu li to osnovna motivacija i cilj što krećete u izmjene Ovršnog zakona?

- Prije svega, ocjenjujemo da je sazrelo vrijeme za dotjerivanje postojećeg zakona jer oko toga postoji konsenzus cjelovite stručne i zainteresirane javnosti. Idemo u izmjene Ovršnog zakona s osnovnom mišlju da taj zakon nije socijalna mjera. No, Vlada u svemu što poduzima, pa tako i u ovom slučaju, mora uzeti u obzir socijalnu i ekonomsku situaciju u kojoj živimo.

Druga stvar koju treba odmah raščistiti, jest da ni jedna ovrha, ni jedan postupak, ne može stvoriti novac kojeg nema. Ne može biti obveza države da osigurava naplatu od nekoga tko nema odakle platiti. Niste s takvim trebali ni poslovati.

Odgovornost je svakoga da vidi koliko se može zadužiti, ali i onaj tko daje novac, ima odgovornost da vidi hoće li se moći naplatiti. To je nešto što se često smetne s uma.

I ono što je najvažnije, ovrha je je provedba jedne zakonite odluke - sudske, javnobilježničke. Znači, to je provedba oko koje nema pogodbe. Nešto je odlučeno i to se mora provesti. Ovrha je 'mač' sistema, a onda treba vidjeti kako primijeniti taj 'mač', kako provesti odluku.

S druge strane, imate pravo ovršenika, osobito njegovo dostojanstvo, kojeg također morate zaštititi. Stoga smo kod predloženih zakonskih izmjena nastojali utjecati da, tamo gdje donosimo mjere za efikasnost provedbe ovrhe, budu osigurane zaštitne mjere za ovršenika.

Isto tako, analizirali smo u pripremi zakona što se sada događa, odnosno na koji način najbolje možemo riješiti neke uočene probleme u provedbi sadašnjeg zakona. Treći cilj zakonskih izmjena vezan je uz, da tako kažem, ovrhu nad nekretninama.

Koje ste probleme uočili u provedbi sadašnjeg zakona kad je u pitanju ovrha nad nekretninama?

- Gdje mi kao građani, bilo kao dužnici, bilo kao vjerovnici, a na nesreću sve je više građana koji su sada u jednoj ili drugoj poziciji, najviše gubimo? Najviše gubimo na dužini postupka.

Gubimo, primjerice, na kamati od 12 do 15 posto godišnje, pa u stvari vraćate još jednu glavnicu. Pa dodajte na to trošak i imate glavnicu i pol. Znači, gubi dužnik, ali gubi i vjerovnik koji čeka.

Kroz duge postupke dobiva samo, nazvao bih ga tako, špekulantski vjerovnik koji će ostvariti veću kamatu nego da je dao novac u banku.

Za taj gubitak kriv je sustav, za koji smo mi odgovorni, koji nije učinkovit i dugo traje. Naša je dužnost zaštita i dužnika i vjerovnika što ćemo ostvariti donošenjem mjera za skraćivanje postupka.

Osnovna mjera sastoji se u tome da veliki dio prigovora i žalbi neće više ići na drugi stupanj postupka, nego će o njima odlučivati vijeća prvostupanskog suda.

Znači, ako je sudac donio rješenje, obje strane imaju pravo na prigovor ili žalbu o kojoj će odlučivati vijeće od tri suca na istome sudu. Time će se uštedjeti mjeseci i godine.

Dakle, jednostavno rješenje koje će uštedjeti svima na kamatama zbog dužine postupka.

Je li točno da su ovrhe jedan od generatora neriješenih sudskih predmeta i sporosti pravosuđa u cjelini?

- Ne, takvi zaključci možda su imali osnove prije prethodnih izmjena Ovršnog zakona.

Naime, tada ste imali apsurdnu situaciju da ste u ovršni postupak mogli krenuti tek kada ste imali pravomoćnu sudsku presudu te je ovršni postupak mogao trajati duže nego postupak u kojem ste se izborili za svoje pravo. To smo riješili tako da pravomoćnu sudsku presudu podnesete Financijskoj agenciji. Više nema potrebe za ovršnim postupkom pred sudom ako je u pitanju ovrha na novčanoj tražbini.

Ako novca nema, dolazimo do onoga o čemu sam govorio, o odgovornom poslovanju. Te i druge promjene u prethodnim izmjenama zakona dovele su do toga da ovrhe čine jednu osminu svih sudskih postupaka.

Kako ćete pojačati zaštitu socijalno ugroženih i nezaposlenih građana nad čijom imovinom se provode ovrhe?

- Uočili smo da je razina zaštite građana, pojedinaca, koji ulaze u pravne odnose sa velikim sustavima zbog neinformiranosti i raznih drugih uzroka, slaba i da je treba osnažiti. Tu donosimo dvije mjere koje građanima idu u prilog, ali ih moraju koristiti.

Prva je, ako vam na računu nije naznačeno da je to zadnja opomena i da će uslijediti ovrha, na temelju tog računa ne može se provesti ovrha. Na cjelovitom rješenju kojim bismo zaštitili i neke druge novčane primitke, uz one koji su obuhvaćeni postojećim zakonom, još radimo, a dobili smo zanimljive prijedloge u javnoj raspravi koja je ovih dana zaključena.

Možete li navesti neke od tih prijedloga?

- Neki od prijedloga su da to bude dar za djecu, dnevnica i naknada za prijevoz. Tu se uvijek postavlja pitanje honorara, koji je za mnoge građane isto što i plaća, znači jedini izvor prihoda, egzistencijalni minimum. Trenutno razmatramo možemo li provesti neke od tih prijedloga. Uz to, novi zakon dat će vrlo precizne upute o skrbničkim računima, o tome koja prava ima vlasnik računa.

Kod tzv. malih ovrha koje uglavnom idu preko Financijske agencije uočili smo neprihvatljivo visoke odvjetničke troškove. Imamo primjera da se na ovršeni iznos od sto kuna, može naplatiti 700 kuna odvjetničkih troškova. Stoga idemo s rješenjem da se kod takvih postupaka priznaje samo jedna radnja odvjetnika.

Nema nikakve potrebe za više radnji, jer je država sa svoje strane napravila sustav preko Financijske agencije koji je toliko efikasan da se i druge zemlje zanimaju za njega da bi ga počele koristiti. S time smo olakšali vjerovnicima naplatu, a dužnici plaćaju puno manji trošak.

U provedbi spomenutog ograničenja odvjetničkih troškova imamo dva rješenja. Ili ćemo odvjetničke troškove urediti zakonom ili će Hrvatska odvjetnička komora koja je autonomna u donošenju tarife, prilagoditi tarifu s istim učinkom.

Očekujete li negodovanje ili otpore u financijskoj industriji i kod velikih, primjerice, telekomunikacijskih kompanija koje najčešće koriste ovrhe kako bi se naplatile od dužnika?

- Nema razloga za to, jer se vjerovniku ovim izmjenama ne mijenja ništa. Mijenja se zastupnicima vjerovnika, o čemu sam govorio kroz smanjenje odvjetničkih troškova kod malih ovrha. Naše je osnovno stajalište i u ovom zakonu, da se svaki dug mora platiti.

Bankama neće biti u interesu da se vlasnika stana ne može iseliti ako nema drugo rješenje za stanovanje.

- Kad se kroz sve mjere koje donosimo, ovim zakonom skratimo vrijeme ovrhe, vrijeme koje je vjerovnicima potrebno da se naplate, također će se skratiti.

Prema tome, vjerovnicima je najvažnija predvidljivost, da oni znaju kojeg će datuma, primjerice, nekretnina biti prazna. Treba voditi računa o tome da i neplaćanje računa generira gubitak radnih mjesta. Obrtnik, ako nije naplatio obavljeni posao, propada. Zato ovrha mora biti posve neutralna po svojoj prirodi.

Kad novi ovršni zakon stupa na snagu?

- Očekujemo ga u Vladinoj proceduri vrlo brzo, a u Saboru računamo na dva čitanja jer je riječ o vrlo bitnom zakonu. Stoga je realno da bude u primjeni u prvom tromjesečju iduće godine.

VEDRAN MARJANOVIĆ
FOTO: BRUNO KONJEVIĆ / CROPIX